

तं अर्जुनं ॥ ५९ ॥ तेभ्यः पांडवेभ्यः ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ त्रिगुणतः व्यंशेन हीनं त्रिगुणा व्यंशेनाधिका ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ विवित्सुः विज्ञातुमिच्छुः प्राप्तकालानि कर्माणि ॥ ६९ ॥
 इति उद्योगप० नैलकंठीये भारतभावादीपे पंचपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ ७॥ अक्षौहिणीरिति ॥ १ ॥ २ ॥ मंत्रं अस्रप्रयोजकं जिज्ञासमानः परीक्षितुमिच्छन् ॥ ३ ॥ ४ ॥ तथा अवैमीतिच्छेदः
 अर्जुनं वयमस्मान्वानिह न्यात्कपिकेतनः ॥ तंचालमिति मन्यंते सव्यसाचिवधेयताः ॥ ५९ ॥ पार्थिवाः सभवांस्तेभ्यो त्यक्स्माद्व्यथते कथं ॥ भीमसेने च निहते
 कोन्यो युध्येत भारत ॥ ६० ॥ परेषां तन्ममाचक्ष्वयदिवेत्थ परंतप ॥ पंचतेभ्रातरः सर्वे धृष्टद्युम्नो यसात्यकिः ॥ ६१ ॥ परेषां सप्तये राजन्यो धाः सारं बलं मतं ॥ अस्मा
 कंतु विशिष्टाये भीष्मद्रोणरुपादयः ॥ ६२ ॥ द्रौणिर्विकर्तनः कर्णः सोमदत्तो यवाहिकः ॥ प्राग्ज्योतिषाधिपः शल्य आ वंत्यौ च जयद्रथः ॥ ६३ ॥ दुःशासनो दुर्मु
 खश्च दुःसहश्च विशांपते ॥ श्रुतायुश्चित्रसेनश्च पुरुमित्रो विविंशतिः ॥ ६४ ॥ शलोभूरिश्रवाश्चैव विकर्णश्च तवात्मजः ॥ अक्षौहिण्यो हि मेराज न्दशैका च समाहृ
 ताः ॥ ६५ ॥ न्यूनाः परेषां सप्तैव कस्मान्मे स्यात्पराजयः ॥ बलं त्रिगुणतो हीनं योध्यं प्राह बृहस्पतिः ॥ परेभ्यस्त्रिगुणाचेयं मम राजन् नीकिनी ॥ ६६ ॥ गुणहीनं परे
 पांच बहुपश्यामि भारत ॥ गुणोदयं बहुगुणमात्मनश्च विशांपते ॥ ६७ ॥ एतत्सर्वं समाज्ञाय बलाय्यं मम भारत ॥ न्यूनतां पांडवानां च नमो हंगंतुमर्हसि ॥ ६८ ॥
 इत्युक्त्वा संजयं भूयः पर्यपृच्छत भारत ॥ विवित्सुः प्राप्तकालानि ज्ञात्वा परपुंरंजयः ॥ ६९ ॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि यानसंधिपर्वणि दुर्योधनवाक्ये पंच
 पंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ ७॥ दुर्योधन उवाच अक्षौहिणीः सप्तलब्ध्वारा जभिः सह संजय ॥ किंस्विदिच्छतिकौंतेयो युद्धप्रेप्सुर्युधिष्ठिरः ॥ १ ॥
 संजय उवाच अतीव मुदितो राजन्युद्धप्रेप्सुर्युधिष्ठिरः ॥ भीमसेनार्जुनौ चोभौ यमावपि न विभ्यतः ॥ २ ॥ रथं तु दिव्यं कौंतेयः सर्वा विभ्राजयन् दिशः ॥ मंत्रं
 जिज्ञासमानः सन् वीभत्सुः समयोजयत् ॥ ३ ॥ तमपश्याम सन्नद्धं मेघं विद्युद्युतं तथा ॥ समं तात्समभिध्याय हृष्यमाणो भ्यभाषत ॥ ४ ॥ पूर्वरूपमिदं पश्य वयं जे
 प्याम संजय ॥ वीभत्सुर्मयि योवाच तथाऽवैम्यहमप्युत ॥ ५ ॥ दुर्योधन उवाच प्रशंसस्य भिनंदंस्तान्यार्थानि क्षपराजितान् ॥ अर्जुनस्य रथे ब्रूहिकथमश्वाः
 कथं ध्वजाः ॥ ६ ॥ संजय उवाच भौमनः सहशक्रेण बहुचित्रं विशांपते ॥ रूपाणि कल्पयामास त्वष्टा धाता सदा विभो ॥ ७ ॥ ध्वजे हितस्मिन् रूपाणि चक्रुस्ते
 देवमायया ॥ महाधनानि दिव्यानि महान्ति च लघूनि च ॥ ८ ॥ भीमसेनानुरोधाय हनूमान्मारुतात्मजः ॥ आत्मप्रतिकृतिं तस्मिन् ध्वज आरोपयिष्यति ॥ ९ ॥
 ॥ ५ ॥ ६ ॥ भौमनो विश्वकर्मा धाता प्रजापतिः ॥ ७ ॥ ते त्वष्टा क्रधातारः रूपाणि चक्रुः ॥ ८ ॥ ९ ॥

॥ ५ ॥ ६ ॥ भौमनो विश्वकर्मा धाता प्रजापतिः ॥ ७ ॥ ते त्वष्टा क्रधातारः रूपाणि चक्रुः ॥ ८ ॥ ९ ॥